

Overweging Hemelvaart, 14 mei 2015 – Dominicuskerk Utrecht

Handelingen 1,1-11; Efeziërs 1,17-23; Marcus 16,15-20

Leny Beemer

Een vriendin van me was vorige week teruggekeerd van een vakantie in Portugal. Ze liet me een foto zien, die ze genomen had in een prachtige, grote kerk, vol met schilderijen van scènes uit de bijbel. Moet je deze zien, zei ze gniffelend, een schildering van Hemelvaart. Het zag er ook echt komisch uit. Bovenaan zag je onder een wolkje aan de bovenrand een stukje van een mantel met daaronder een paar voetjes met elegante schoentjes. De rest van de figuur, die dus duidelijk Jezus moest voorstellen bij zijn Hemelvaart, was buiten zicht. Onderaan zag je mannen en vrouwen verbaasd omhoog kijken. Wij vinden die letterlijke voorstelling van Hemelvaart in onze tijd van ruimtevaart en enige kennis van het heelal grappig, omdat we ons in werkelijkheid helemaal niet kunnen voorstellen, wat er nu in de beleving van de leerlingen gebeurd moet zijn. Marcus meldt dit gebeuren toch niet voor niets en in de Handelingen van de Apostelen van de hand van Lucas staat het nog eens veel uitgebreider.

Hemelvaart is altijd een beetje een feest geweest, waar we de vreugde niet goed van begrijpen. In de verhalen uit de Schriften verdwijnt Jezus definitief uit het zicht van de leerlingen. Hij heeft, zo lezen we, zijn heerlijkheid bij God bereikt, maar de leerlingen weten niet zo goed hoe het nu verder moet.

We kennen ook geen specifieke symbolen met Hemelvaart, zoals met Kerstmis, Pasen en Pinksteren, waarmee we wat sfeer kunnen maken of iets kunnen duiden van deze feestdag. Het is ook voor veel christenen een welkome vrije dag geworden zonder veel persoonlijke betekenis.

Maar doen we de betekenis van dit feest dan niet ernstig tekort?

Misschien moeten we niet blijven hangen in het letterlijke verhaal, maar de diepere lagen ervan proberen te gaan zien. Veel bijbelgeleerden zeggen, dat Opstanding, Hemelvaart en uitstorting van de Geest eigenlijk één moment van Openbaring is geweest. Ik zou eerder zeggen: één proces van Openbaring. Na de dood van Jezus moet op de een of andere sterke manier het inzicht zijn ontstaan bij de leerlingen, dat de dood niet het einde kán betekenen van Hem, van wie ze geloofden, dat Hij de Gezalfde van God was. Zij zijn inderdaad gaan beseffen, dat Jezus voor altijd de Gezalfde van God zal blijven, maar dat zij zelf, de leerlingen, degenen zijn, in wie het verhaal van Jezus verder moet gaan.

Maar had Lucas dat dan niet gewoon zó kunnen vertellen?

Ik denk, dat ook voor ons de vele verschijningsverhalen na Jezus dood onontbeerlijk zijn om iets te begrijpen, wat ook ons in ons leven overkomt.

De verschijningsverhalen verwijzen stuk voor stuk naar oude Schriftteksten, vol met symbolen en diepe betekenis. In wezen is het verhaal van Hemelvaart ook een 'verschijningsverhaal'.

Na Jezus dood moeten de leerlingen welhaast een grote crisis hebben doorgemaakt, een zwaar rouwproces. De gruwelijke en vernederende dood van Jezus, hun Heer en Leermeester, moet een enorme klap zijn geweest, een immens verlies. Wat is

immers nog de betekenis van hun leven, hoe kunnen ze nog blijven geloven in de betekenis van het leven van Jezus?

We weten allemaal, dat een rouwproces heel veel tijd nodig heeft, dat er soms jaren overheen gaan voordat we na een groot verlies ons weer durven overgeven aan nieuwe dingen, aan levensvreugde. Velen van ons hebben dit persoonlijk meegemaakt.

Zo moet het ook welhaast met de leerlingen zijn geweest. In wezen zien we in de verschijningsverhalen een geleidelijk doorbrekend inzicht verwoord. Het Emmaüsverhaal is misschien wel het meest sprekend in die zin. De twee leerlingen leren verband te leggen tussen de oude verhalen en het leven en sterven van Jezus. Ze leren ervaren, dat ze niet verweesd zijn achtergelaten, maar dat heel het wezen van Jezus bij ze is.

In de verhalen krijgen ook getallen betekenis. Tussen Pasen en Hemelvaart zitten veertig dagen. Het getal veertig herinnert aan oude verhalen uit de Schriften: Het volk van Israël trok na de Uittocht veertig jaar door de woestijn, voordat ze het beloofde land bereikten. Mozes verbleef op de berg, waar hij God ontmoette, veertig dagen.

Ook de wolk in het verhaal uit de handelingen doet denken aan de wolk, waarin de Eeuwige overdag voor het volk uitging om ze de weg te wijzen. De aardse Jezus wordt opgenomen in de wolk, die symbool staat en verwijst naar Gods niet aflatende aanwezigheid en betrokkenheid met zijn mensen. Ook de engelen zijn herkenbaar uit oude verhalen. Zij zijn boodschappers van God en helpen te begrijpen wat de leerlingen, wat ons te doen staat: Probeer niet vast te houden aan wat voorbij is. Blijf daar niet naar staren. Leer op eigen benen te staan, kijk om je heen en doe wat je Heer en Meester heeft gedaan.

Jezus leeft alleen voort als de leerlingen Hem opnieuw in hun leven gaan belichamen. Zo is Hemelvaart enerzijds een haast mystiek verhaal: de leerlingen 'zien' hoe de Heer verheerlijkt bij God thuiskomt, en tegelijk een roepingsverhaal: de leerlingen leren begrijpen, dat zij nu in hun leven gestalte moeten geven aan Gods bevrijdende werk, zoals dat in Jezus aan het licht is gekomen, dat zij nu degenen moeten zijn, die de boodschap voortzetten en uitdragen.

Wat dit allemaal voor ons betekent in ons persoonlijke leven? We hebben vaak zoveel verlies te lijden. Er gebeuren, in de wereld en zelfs nog steeds ook in de Kerk, zulke vreselijke dingen...

In ieder geval mogen we ervan meenemen, dat God onrecht niet over zijn kant laat gaan, dat Hij altijd aan de kant staat van wie wordt kleingemaakt, onderdrukt, misbruikt of uitgebuit.

Ook mogen we begrijpen en geloven, dat welke dood dan ook, ons niet zal overwinnen. Gods leven is sterker dan alle dood, wanhoop, pijn en teleurstelling. Dit alles is misschien wel alledaagser dan het zo lijkt. Het gaat immers om de wijze, waarop verlieservaringen omgebogen kunnen worden, vruchtbaar kunnen worden en leiden tot nieuw leven. Dat gaat niet zomaar van de ene dag op de andere. Dat is een lang en vaak moeizaam proces. In die zin mogen we dat 'wachten van de leerlingen op de Geest, de Helper' in de verhalen begrijpen. Je kunt een nieuwe toekomst niet forceren. Het zal zich aandienen als je daar aan toe bent. Rust en bezinning is nodig om te herstellen van pijn en onmacht. We hebben een stevige basis nodig om verder te kunnen. Dat gold voor de leerlingen toen, dat geldt ook voor ons nu.

En dan mogen we er ook op vertrouwen, dat de Geest ons zal toevallen, ons gegeven zal worden om net als de leerlingen uit te gaan en het goede nieuws te verkondigen en in ons leven gestalte te geven. Kom Geest van Jezus, kom Geest van God, kom ons verwarmen en bemoedigen, kom met jouw wijsheid en kracht om verder te gaan op de weg, die Jezus ging. Laat ons niet verweesd achter.